

שיעור 486 - Update on Soaking Contact Lenses

I. בענין הטיפול בעדשות מגע (contact lens)

(א) עיין בקובץ תורני אור השבת (חוצרת י"ז תשס"ג - ג) שהביא פסק מרב בירושלים רב יונתן סיגלר שכתב שיש מקום להקל בשריות העדשות במים או בסיילין ועיקר טעם לההתיר הוא שאין בפליטתה מן העדשה ניכר לעין והלכלוך שעל גביו הוא כנוצה שיכול להסיר מן העדשה ועוד שכבר שרוי בלחלוחית הנמצאות על העין אמנם כתב דבנוזל הניקוי מסתבר דשרייה כזו יותר טוב משפשוף במים מ"מ פסק דעדשות המטופלות כראוי בכל יום מותר לעשות הטיפול הרגיל בנוזל הניקוי שלהם וכ"כ רב משה שטרנבוך דאין צריך להחמיר ועיין בהקובץ שהביא ב' מכתבים מהמבינים שעדשות מגע מבליע ופולט ע"י השרייה בנוזל הניקוי

(ב) אמנם עיין עוד בקובץ תשובות (ה - כ"ו) אשר נלקטו מדברי רב אלישיב שכתב שכיון דלדברי המומחים שהמים נבלעים לתוכן יותר מעור או פלאסטיק רגילה אין לשרותם במים בשבת ורק אם היו רוחצים אותם ערב שבת בנוזל הניקוי מותר להשרותו במים בשבת כדי שלא יתקלקלו ורק באופן זה סמכינו על הרא"ש שהובא בהרמ"א (ש"ג - ט) דדבר שאין עליו לכלוך מותר לתת עליו מים מועטים ולא כהיש אוסרים בכל ענין ע"ש ועיין במ"ב (פ"ו) דדוקא בשאינו מכויין בנתינת המים לכבסן אבל במתכוין לכבסן ככנידן דידן אפילו במים מועטין אסור והמ"ב לא מחלק בין אם ניכר הלכלוך או אינו ניכר עיין בשיעור 349

II. עוד שאלות בעניני כבוס

(א) לעמוד על מפה לחה בפתח הבית או במקוה לכאורה יש להתיר משום שאינו מתכוין לסחיטה והוא רק פ"ר דלא ניחא ליה והוא סחיטה שלא כדרכה ודרך לכלוך וכ"כ השו"ת להורות נתן (ה - ט"ז) ועוד דאין כיבוס אלא במתכוין ואינו מתכוין מותר אפילו אם הוא פ"ר דניחא ליה וכ"כ השביתת השבת (כללי דש"מ"ה - דף י"ז:) והביא כלל זה בשם הסמ"ג והריב"א וראייתו מנדה שמערכת וטובלת בבגדיה וכן מי שנשרו הגרביים בשבת דמותר לילך בהם דאפילו פ"ר שישחוט משום דאינו מתכוין ועוד טעמים הנ"ל ויש לעיין עוד למי שישב בבגדיו שנרטב במי גשמים אם יש בו איסור סחיטה

(ב) עשיית רטייה לחה לכאב ראש חזק צריך להכינה מע"ש ואם א"א יעשה ע"י נכרי בשבת או להשתמש באלונטית של נייר או סינתטי שסחיטתו הוא רק מדרבנן יש ג"כ להתיר דבמקום חולה לא גזרו (אג"מ"ז - ט ושו"ע ש"כ"ח - י"ז) ויש מתירים בשריית המפה במים מלוכלכים או אפילו במים ובבגד נקי דאינו מתכוין לכיבוס ועיין בכה"ל (ש"ג - י"ד ד"ה דל"ה) ושש"כ (ל"ג - י"ט)

(ג) ליתן מים על צמר גפן או חוט של ציצית או בכל בגד שיש בו כתם אסור ששרייתו זהו כיבוסו (מ"ב ש"ג - סקמ"ד) ובאשל אברהם (מצוטט ש"ג) כתב שנתלחלח לו פ"א חוט הציצית במי רגלים ושפך עליו מים ואין זה בגדר כיבוס דלא היה כוונתו על כיבוס אלא על ביטול מי רגלים לתפלה ומשמע דאפילו אם הוא פ"ר מותר דלאו בכל מלאכות חייב משום פ"ר ועיין במגיד משנה (י"ג - ז) ובשביתת השבת (ה"ל) וע"ע בשו"ע (ש"ג - י) דאסור וצ"ע

(ד) ניקוי כתם באופן שאין הבגד מתטהר לגמרי מהם בשרייה או בשפשוף אסור וראיה מתוספות (ש"מ קי"ח. ד"ה ה"א) דרק בבגד נקי או דרך לכלוך לא אמרינן שרייתו זהו כיבוסו ולא בכיבוס קצת

(ה) בגדים השרוים במים אסור לנגבם סמוך לאש אפילו ביו"ט דאין שייך בישול מ"מ איסורו משום איסור מלבן (מ"ב ש"ב - סקס"ט) ודוקא אם היד סולדת בו

(ו) מותר לנקות המנעל במטפחת להסיר האבק ולא יותר (ערוך השלחן שכ"ז - ד) ונסתפק במנעלים שיש בהם חוטי תפירה מבחוץ אם רשאי לשכשכם במים משום דהחוטים מתכבסים דשרייתם זהו כיבוסם (קצות השלחן קט"ז - הערה ל"ז) וגם פירורים שעל בגדיו מותר להסירם אם אינם נבלעים בבגדיו כדין נוצה (רמ"א ש"ז - ב)

(ז) קשקשת הראש (dandruff) ועפר ואבק שעל בגדו אם אין תחובין בבגדיו הוי כנוצות ומותר להסירם מן הבגד (רמ"א ש"ז - ב) אמנם במברשת העשויה לכך אסור (כה"ל ש"ז - ב ד"ס ועיין) ואם היו תחובין בבגדו אסור אפילו בידו דאין דינו כנוצה וכגון טיט שעל בגדו משפשפו מבפנים דלא מוכחא מילתא לאתחזויי כמלבן אבל לא מבחוץ דדמי למלבן ומותר לגררו בצפורן וה"מ לח אבל יבש אסור דהוי טוחן

(ח) לקלוף התו נייר (label) שדבוק להבגד אין בו משום מלבן דדינו כנוצה וגם אין בו משום קורע ומכה בפטיש כהאג"מ (ספר סיזוק לצית יעקב הערה צסוף הספר)

(ט) הסרת חרדל או גמי לעיסה או צואת עוף וכדומה מן הבגד אסור שנעשה כתם והוי כיבוס אבל מותר להסיר הלכלוך שלמעלה שאינו דבוק להבגד דדינו כנוצה וע"י נכרי עיין לקמן

(י) מותר לנקות את המשקפיים של זכוכית או פלאסטיק קשה דדינם כעץ דאינו כולע אמנם העדשות מגע צ"ע אם מותר לשרותן בנוזל ניקוי או לשפשפן ועיין בשיעור 349 שלדעת רב אלישיב יש איסור בדבר וכן שמעתי מרב דוד פיינשטיין אם בולעות

(יא) להשתמש בקארפעט סוויפער בלא חשמל יש אוסרים מחשש קורע וסותר (שו"ת אז נדברו י"ב - ב) וצ"ע שהוא מקלקל וכלאחר ידו ופ"ר דלא ניתא ליה ואם מחובר לרצפה אין שייך מלבן וקורע ואם אינו מחובר יש חשש של כיבוס ועיין בחלקת יעקב (ד - ו) ויש אוסרים משום עובדא דחול (שערים מצויינים בהלכה פ - הערה ס"ח ושש"כ כ"ג - ד) כ"כ רב ש.ב. כהן בשם הגר"מ פיינשטיין (ספר שפת השייכים לצית - 193) ולפי טעם זה יש להתיר אם הסוויפער מיוחד לשבת או עושה בשינוי ויש מתירים ע"י נכרי (באר משה ב - ל"ז)

(יב) מעיל גשם וכן שאר בגדים דאין רגילים לשרותם במים וכו"ע יודעים שנרטבו מהגשם מותר לתלותם ובלבד שלא יתלהו סמוך לחום התנור (שש"כ ט"ו - קי"ט) דאיסור מראית העין הוא דוקא שרוב פעמים נעשה בדרך האיסור והוא עשה בדרך היתר (אג"מ ב - י"ו) וכ"כ האג"מ (ה"ע ז - ז) דפאה נכרית מותר משום דרוב פעמים ניכר לנשים אחרות שהיא פאה נכרית ועוד אפילו לגלח במספרין או בסם מותר אפילו אם הרוב מגלחין בתער דאין גוזרין גזירות חדשות על אנשים כשרים וכ"כ האג"מ (ה"ע ג - י"ט) דמותר לישן בבית האלמנה אם היא אינה שם ואין חשש למראית העין

(יג) אסור להכניס בגדים למכונה יבוש בע"ש כדי שמייבשן בשבת דהוי ליה כריחיים דאסור (ה"ע ז - ה) ועיין באג"מ (ה - כ"ז - ל"ח) ומותר להוציא מהמכונה הבגדים שנשארו שם בכוונה ואם שכחם אסור משום מוקצה ומותר לפתוח ולסגור דלת המכונת דעצם המכונת אינה מוקצה (אג"מ ה - כ"ז - י"ב - ב)

(יד) בגד רטוב שנשאר בסינק מע"ש אסור לפתוח הברז של מים דשרייתו זו היא כיבוסו ואם צריך להמים צריך להסיר הבגד בטלטול בגופו או טלטול מן הצד כגון במזלג ובאופן שאינו פסיק רישא שהמים נסחט וספוג יבש דינו כמלאכתו לאיסור ומותר לצורך גופו ומקומו משא"כ בגד רטוב

(טו) אסור לילך בשבת במקום שיוכל להחליק וליפול במים דשמא ישרו כליו ויבא לידי סחיטה (רמ"א ש"א - מ"ו) וכגון על שפת הנהר וכדומה